

ODJEL ZA PSIHOLOGIJU • SVEUČILIŠTE U ZADRU
DEPARTMENT OF PSYCHOLOGY • UNIVERSITY OF ZADAR

XIX.

DANI PSIHOLOGIJE U ZADRU
19TH PSYCHOLOGY DAYS IN ZADAR

ZADAR - CROATIA
29. - 31. SVIBANJ / MAY / 2014.

Prof.dr.sc. Anita Vulić-Prtorić
Mr.sc. Luka Marinović

**ODJEL ZA PSIHOLOGIJU SVEUČILIŠTA U
ZADRU**

**DIMENZIJE LIČNOSTI I SIMPTOMI DEPRESIVNOSTI:
MULTIDIMENZIONALNI OBRASCI POVEZANOSTI**

Ličnost i depresija

- Ideja o povezanosti depresije i osobina ličnosti nije nova!
- Najstariji modeli ličnosti:
- Npr. Hipokratov model ili Galenov model

Novije koncepcije i istraživanja

- **Petofaktorski model (Big five)**
- **Kognitivni dijateza-stres model** (Hilsman i Garber, 1995)
- **Tripartitni model depresije i anksioznosti** (Clark 1989, Watson i Kendall 1989),
- **Psihobiološki modeli**
Cloningerov model, Grayev model ličnosti,, Eynsenckov model

Cilj

- Istražiti obrasce povezanosti između depresivnih raspoloženja i osobina ličnosti s obzirom na spol ispitanika i to na dvije razine analize.
 - 1) na razini generalnih dimenzija ličnosti i ukupnog rezultata na skali depresivnosti;
 - 2) na razini pojedinih crta ličnosti i simptoma depresivnosti.

Metoda

- **ISPITANICI: 393 ispitanika** (239 ispitanica i 154 ispitanika), studenata Sveučilišta u Zadru.
- **MJERNI INSTRUMENTI**
- ***Freiburški inventar ličnosti*** (FPI-R, Fahrenberg i sur., 2008)
- **Kratki inventar simptoma** (*BSI, Brief Symptom Inventory*, Derogatis, 1993)

Freiburški inventar ličnosti - FPI-R

(Fahrenberg J., Hampel R., Selg H., 2008)

- Namjenjen je mjerenju **10 osobina ličnosti i 2 globalna konstrukta.**
- Sastoji se od **138** čestica, ("točno" ili "netočno").

FPI-R mjeri 10 osobina ličnosti i 2 globalna konstrukta:

Osobine ličnosti:

1. Zadovoljstvo životom
2. Društvena usmjerenost
3. Ambicioznost
4. Zakočenost
5. Povećana uzbudljivost
6. Agresivnost
7. Opterećenost
8. Tjelesne tegobe
9. Zdravstvene brige
10. Otvorenost

Globalni konstrukti:

- Ekstraverzija (E)
- Emocionalnost (N)

**Cronbachov alpha:
0,55 do 0,88.**

Kratki inventar simptoma BSI (Derogatis, 1993)

- Namijenjen mjerenju **različitih simptoma nelagode** izazvane stresnim životnim situacijama.
- Nastao je skraćivanjem poznatog Derogatisovog upitnika **SCL-90-R**,
- Sastoji se od **53 čestice**

Subskala depresivnosti, BSI – D

BSI-D

Cronbach alpha = 0,85

Osjećaj usamljenosti

Osjećaj tuge

Razmišljanje o samoubojstvu

Osjećaj bezvrijednosti

Nedostatak interesa

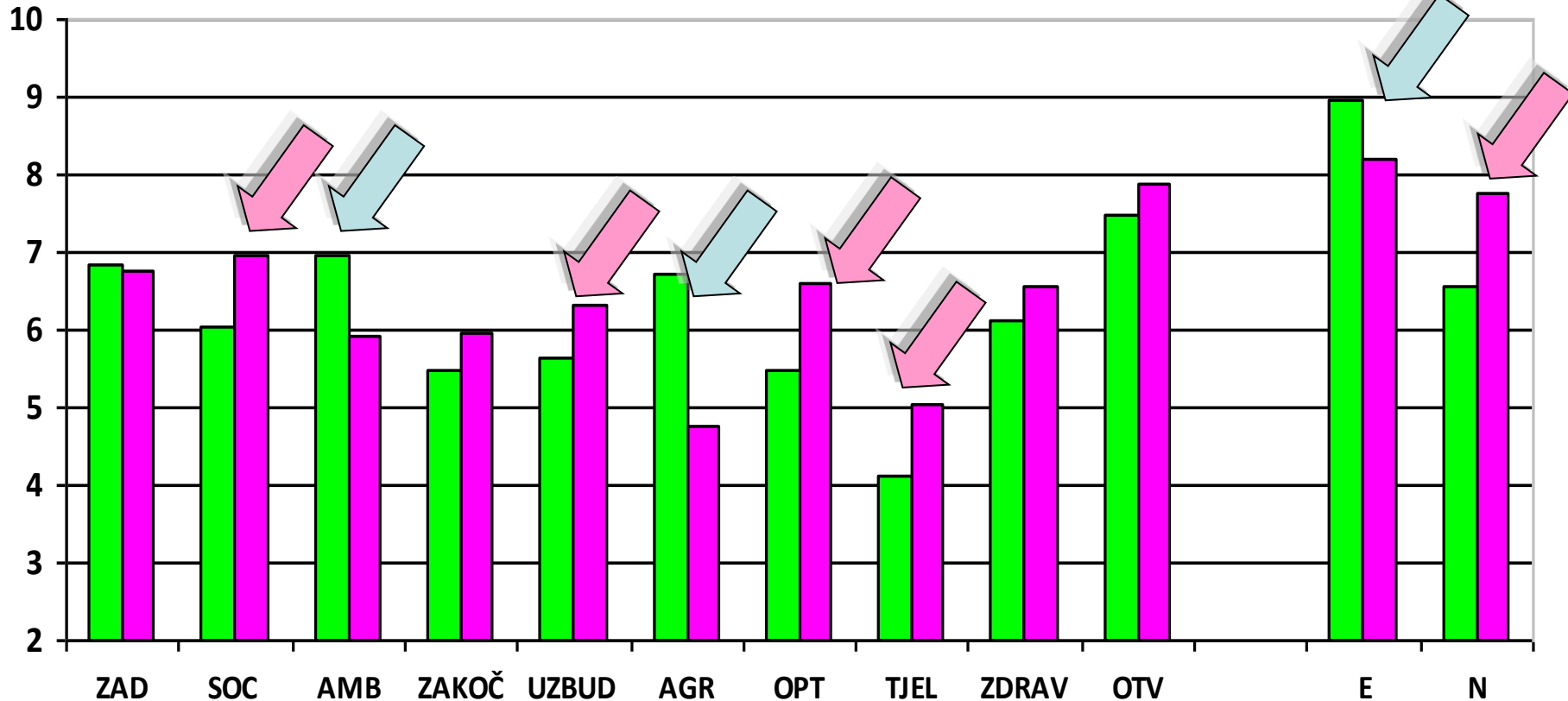
Osjećaj beznadnosti

REZULTATI

Spolne razlike u osobinama ličnosti (N=393; Ž=239; M=154)

■ mladići ■ djevojke

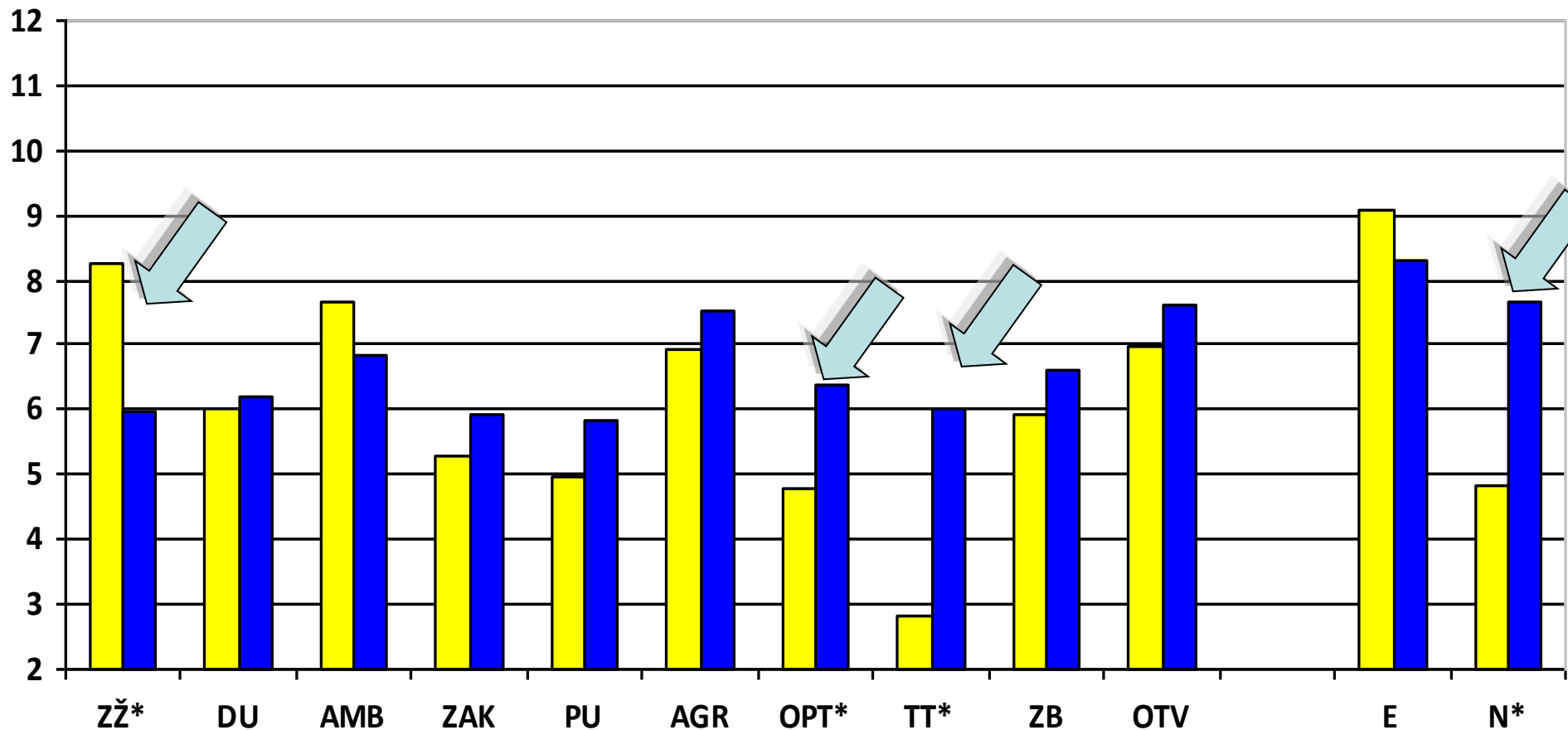
Osobine ličnosti kod visoko i nisko depresivnih studenata i studentica

- Studenti i studentice s visokom i niskom depresivnosti
- Kriterij: $1SD+/- M$
- 17,5% (N=69) povišen rezultat na skali depresivnosti

	Visoka depresivnost	Niska depresivnost
Muškarci	29	37
Žene	40	40

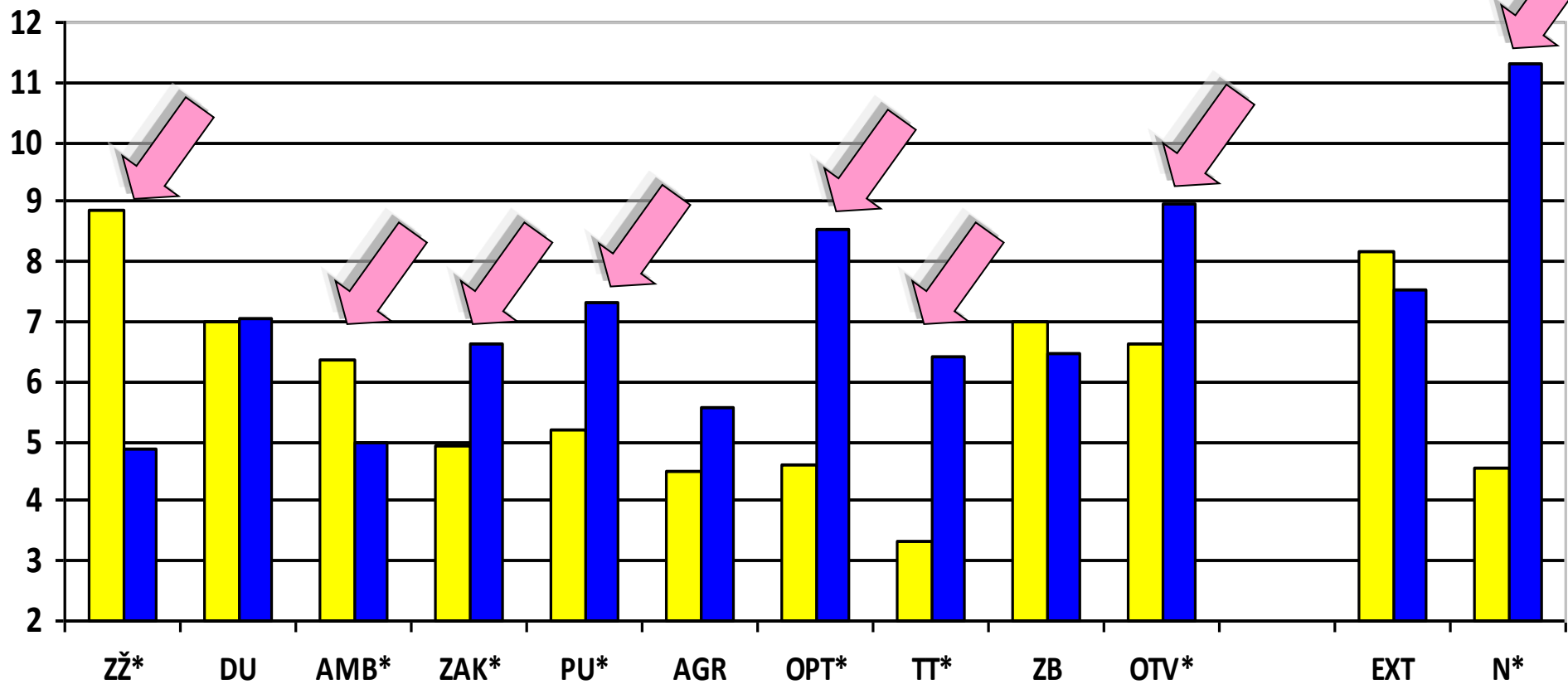
Razlike u osobinama ličnosti između visoko (N=29) i nisko depresivnih (N=37) mladića

■ niska depresivnost ■ visoka depresivnost

Razlike u osobinama ličnosti između visoko (N=40) i nisko depresivnih (N=40) djevojaka

■ niska depresivnost ■ visoka depresivnost

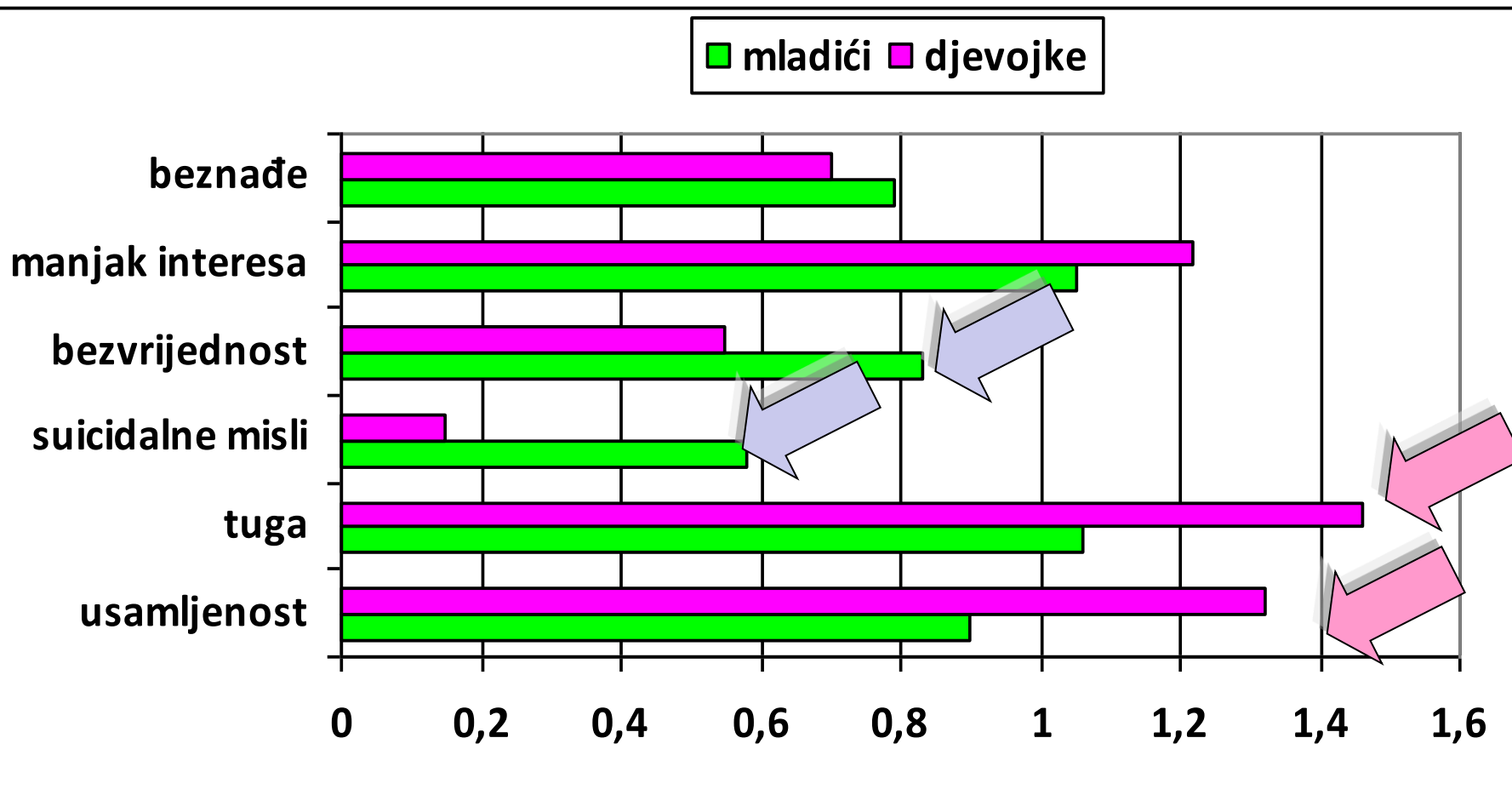
Spolne razlike u depresivnosti

- Nisu utvrđene spolne razlike u depresivnosti na **razini ukupnog rezultata (sindroma)**.
- Ranija istraživanja:
- Žene sklonije depresivnosti od muškaraca.
- **Mogući razlog: uzorak - studenti(ce)**
- Smanjene razlike između spolnih uloga i stereotipa, a socijalne relacije studentica i studenata najbližnije (Ivanov, 2008.).

Razina simptoma

- Iako nema razlika na ukupnom rezultatu pregledani su specifični odnosi na razini depresivnih simptoma.
- Utvrđene određene razlike u konfiguraciji simptoma s obzirom na spol.

Spolne razlike u simptomima depresivnosti (N=393; Ž=239; M=154)

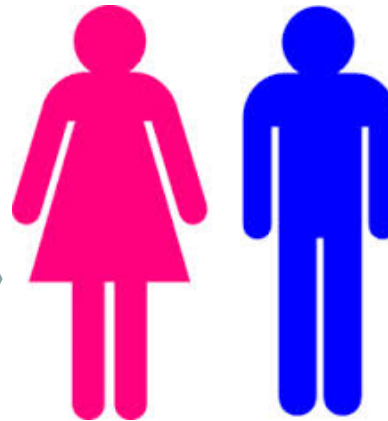

KONFIGURACIJA DIMENZIJA LIČNOSTI I SIMPTOMA DEPRESIVNOSTI: OBRASCI POVEZANOSTI

GLAVNE DIMENZIJE LIČNOSTI I DEPRESIVNOST

DEPRESIVNOST

EKSTRAVERZIJA (-0,16)

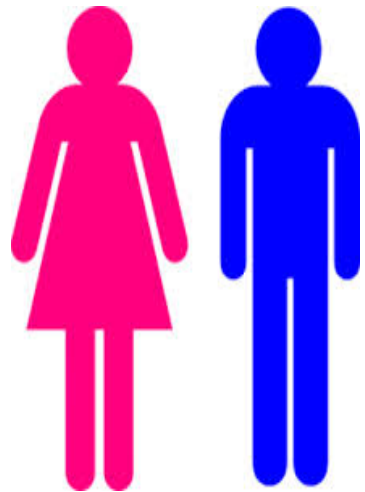
EMOCIONALNOST (0,60)

EMOCIONALNOST
(0,34)

OSOBINE LIČNOSTI I DEPRESIVNOST

DEPRESIVNOST

Zadovoljstvo ž. (-0,55)
Opterećenost (0,42)
Tjelesne tegobe (0,37)
Otvorenost (0,30)
Uzbuđljivost (0,27)
Inhibiranost (0,23)
Ambicioznost (-0,18)
Agresivnost (0,15)

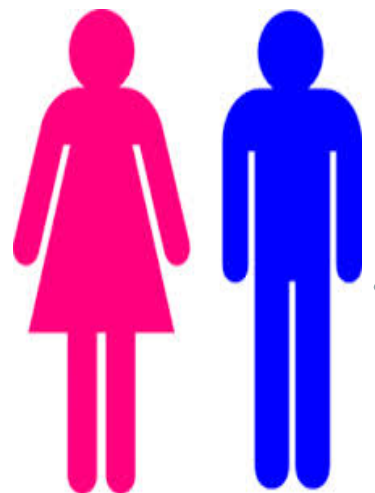

Tjelesne tegobe (0,44)
Zadovoljstvo ž. (-0,33)
Opterećenost (0,25)
Zakočenost (0,19)

Kompleksnija je i snažnija povezanost osobina ličnosti i depresivnosti kod žena nego li kod muškaraca

OSOBI NE LIČNOSTI I DEPRESIVNOST

DEPRESIVNOST

43%

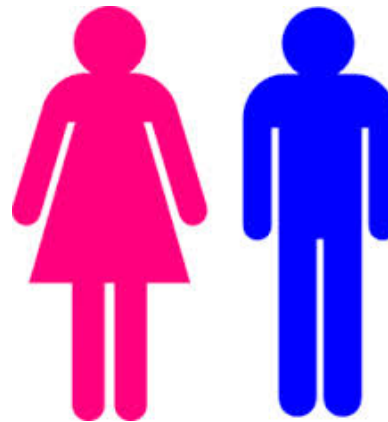
28%

ZADOVOLJSTVO Ž. (-0,55)
OPTEREĆENOST (0,42)
TJELESNE TEGOBE (0,37)
Otvorenost (0,30)
Uzбудljivost (0,27)
Inhibiranost (0,23)
AMBICIOZNOST (-0,18)
Agresivnost (0,15)

TJELESNE TEGOBE (0,44)
ZADOVOLJSTVO Ž. (-0,33)
Opterećenost (0,25)
Zakočenost (0,19)

OSOBI NE LIČNOSTI I SIMPTOMI DEPRESIVNOSTI

Zadovoljstvo ž. (-0,50)
Opterećenost (0,38)
Tjelesne tegobe (0,34)
P. Uzbudljivost (0,30)
Otvorenost (0,28)
Zakočenost (0,18)
Ekstraverzija (-0,13)
Emocionalnost (0,57)

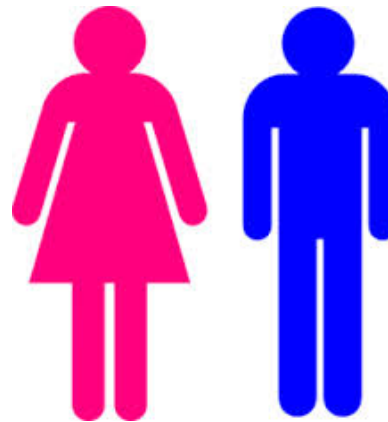

Usamljenost

Tjelesne tegobe (0,35)
Zadovoljstvo ž. (-0,33)
Opterećenost (0,17)
Emocionalnost (0,25)

OSOBI NE LIČNOSTI I SIMPTOMI DEPRESIVNOSTI

ZADOVOLJSTVO Ž. (-0,50)
OPTEREĆENOST (0,38)
P. UZBUDLJIVOST (0,30)
Tjelesne tegobe (0,34)
Otvorenost (0,28)
Zakočenost (0,18)

Usamljenost

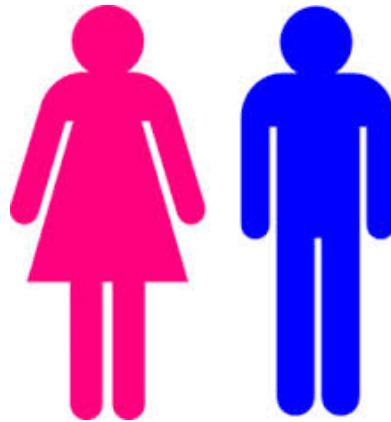
TJELESNE TEGOBE (0,35)
ZADOVOLJSTVO Ž. (-0,33)
Opterećenost (0,17)

35%

22%

OSOBI NE LIČNOSTI I SIMPTOMI DEPRESIVNOST

Zadovoljstvo ž. (-0,36)
Opterećenost (0,31)
Tjelesne tegobe (0,22)
Ambicioznost (-0,22)
Otvorenost (0,20)
Zakočenost (0,17)
Agresivnost (0,17)
P. Uzbudljivost (0,14)
Emocionalnost (0,41)
Ekstraverzija (-0,14)

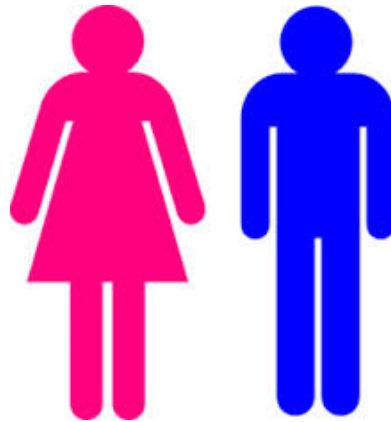

Beznadnost

Tjelesne tegobe (0,38)
Zadovoljstvo ž. (-0,24)
Emocionalnost (0,24)

OSOBI NE LIČNOSTI I SIMPTOMI DEPRESIVNOST

ZADOVOLJSTVO Ž. (-0,36)
OPTEREĆENOST (0,31)
AMBICIOZNOST (-0,22)
AGRESIVNOST (0,17)
Tjelesne tegobe (0,22)
Otvorenost (0,20)
Zakočenost (0,17)
P. Uzbudljivost (0,14)

Beznadnost

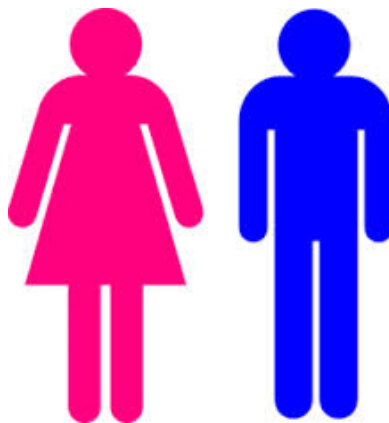
TJELESNE TEGOBE (0,38)
ZADOVOLJSTVO Ž. (-0,24)

22%

20%

OSOBI NE LIČNOSTI I SIMPTOMI DEPRESIVNOST

Zadovoljstvo ž. (-0,52)
Opterećenost (0,38)
Tjelesne tegobe (0,35)
P. Uzbudljivost (0,25)
Otvorenost (0,25)
Zakočenost (0,18)
Agresivnost (0,14)
Emocionalnost (0,53)

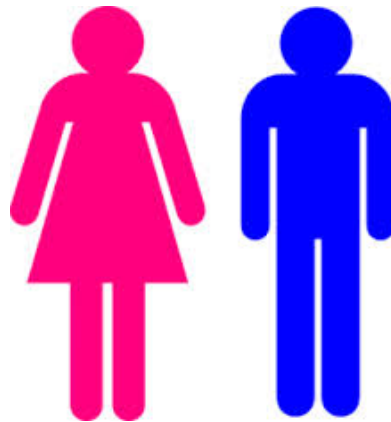

Tuga

Zadovoljstvo ž. (-0,34)
Tjelesne tegobe (0,30)
Otvorenost (0,18)
Zakočenost (0,17)
Opterećenost (0,16)
Ambicioznost (-0,16)
Emocionalnost (0,29)

OSOBI NE LIČNOSTI I SIMPTOMI DEPRESIVNOST

ZADOVOLJSTVO Ž. (-0,52)
OPTEREĆENOST (0,38)
TJELESNE TEGOBE (0,35)
P. uzbuđljivost (0,25)
Otvorenost (0,25)
Zakočenost (0,18)
Agresivnost (0,14)
Emocionalnost (0,53)

Tuga

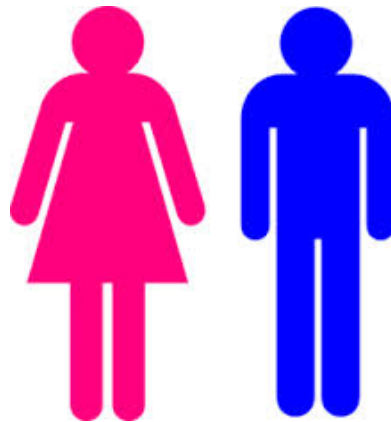
36%

22%

ZADOVOLJSTVO Ž. (-0,34)
TJELESNE TEGOBE (0,30)
Otvorenost (0,18)
Zakočenost (0,17)
Opterećenost (0,16)
Ambicioznost (-0,16)
Emocionalnost (0,29)

OSOBI NE LIČNOSTI I SIMPTOMI DEPRESIVNOST

Zadovoljstvo ž. (-0,46)
Tjelesne tegobe (0,34)
Opterećenost (0,30)
Otvorenost (0,26)
Zakočenost (0,20)
P. Uzbudljivost (0,19)
Ambicioznost (-0,18)
Zdravstvene brige (-0,18)
Emocionalnost (0,44)

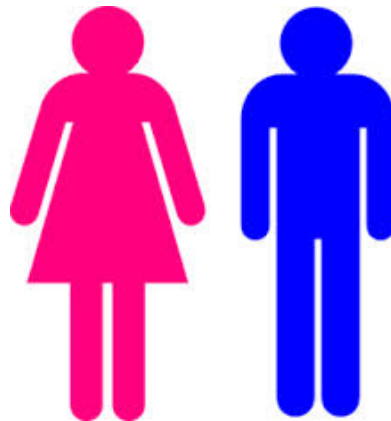

**Nedostatak
interesa**

Zadovoljstvo ž. (-0,34)
Tjelesne tegobe (0,30)
Zakočenost (0,19)
Ambicioznost (0,14)
Opterećenost (0,18)
Emocionalnost (0,22)

OSOBI NE LIČNOSTI I SIMPTOMI DEPRESIVNOST

ZADOVOLJSTVO Ž. (-0,46)
TJELESNE TEGOBE (0,34)
AMBICIOZNOST (-0,18)
Opterećenost (0,30)
Otvorenost (0,26)
Zakočenost (0,20)
P. Uzbudljivost (0,19)
Zdravstvene brige (-0,18)

**Nedostatak
interesa**

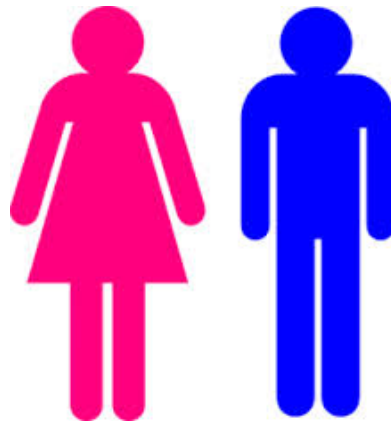
31%

19%

ZADOVOLJSTVO Ž. (-0,34)
TJELESNE TEGOBE (0,30)
AMBICIOZNOST (0,14)
Zakočenost (0,19)
Opterećenost (0,18)

OSOBI NE LIČNOSTI I SIMPTOMI DEPRESIVNOST

Zadovoljstvo ž. (-0,41)
Opterećenost (0,31)
Ambicioznost (-0,24)
Zakočenost (0,22)
Tjelesne tegobe (0,20)
Otvorenost (0,20)
P. Uzbudljivost (0,16)
Emocionalnost (0,44)
Ekstraverzija (-0,23)

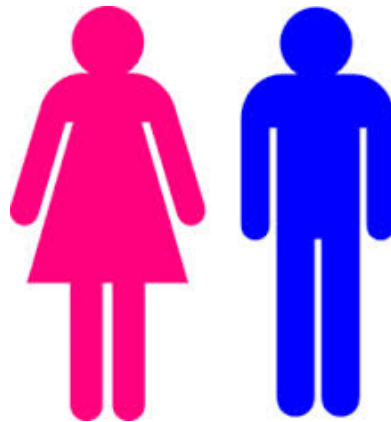

Bezvrijednost

Tjelesne tegobe (0,37)
Zdravstvene brige (0,37)
Opterećenost (0,31)
Ambicioznost (-0,18)
Zadovoljstvo ž. (-0,18)
Zakočenost (0,18)
Emocionalnost (0,34)

OSOBI NE LIČNOSTI I SIMPTOMI DEPRESIVNOST

ZADOVOLJSTVO Ž. (-0,41)
OPTEREĆENOST (0,31)
AMBICIOZNOST (-0,24)
Zakočenost (0,22)
Tjelesne tegobe (0,20)
Otvorenost (0,20)
P. Uzbudljivost (0,16)

Bezvrijednost

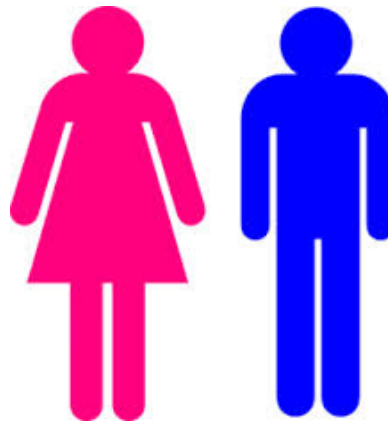
26%

21%

TJELESNE TEGOBE (0,37)
OPTEREĆENOST (0,31)
AMBICIOZNOST (-0,18)
Zdravstvene brige (0,37)
Zadovoljstvo ž. (-0,18)
Zakočenost (0,18)

OSOBI NE LIČNOSTI I SIMPTOMI DEPRESIVNOSTI

Opterećenost (0,18)
Tjelesne tegobe (0,15)
Otvorenost (0,13)
Emocionalnost (0,24)

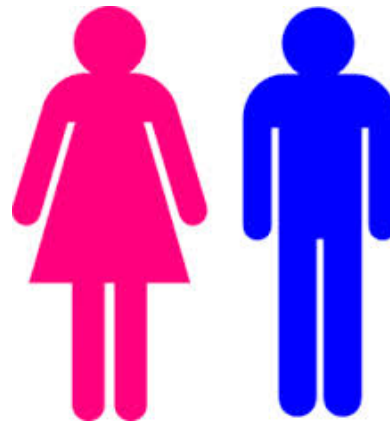
**Razmišljanje o
samoubojstvu**

Tjelesne tegobe (0,37)
Agresivnost (0,26)
Opterećenost (0,25)
Briga za zdravlje (0,20)
Emocionalnost (0,24)

Jedini simptom koji ostvaruje kompleksnije i snažnije veze s osobinama
ličnosti na uzorku studenata

OSOBI NE LIČNOSTI I SIMPTOMI DEPRESIVNOSTI

Opterećenost (0,18)
Tjelesne tegobe (0,15)
Otvorenost (0,13)
Emocionalnost (0,24)

**Razmišljanje o
samoubojstvu**

19%

TJELESNE TEGOBE (0,37)
AGRESIVNOST (0,26)
Opterećenost (0,25)
Briga za zdravlje (0,20)
Emocionalnost (0,24)

**Jedini simptom koji ostvaruje kompleksnije i snažnije veze s osobinama
ličnosti na uzorku studenata**

Zaključak

- Postoje određene razlike u obrascima povezanosti između osobina ličnosti i depresivnosti s obzirom na
 - spol ispitanika
 - razinu analize
- Obrasci povezanosti između osobina ličnosti i depresivnosti su kompleksniji i snažniji kod djevojaka
- Najznačajnija osobina ličnosti odnosno najstabilni prediktor u oba uzorka je jest ***Nezadovoljstvo životom.***
-

Zaštitni faktori

- S obzirom na smjer povezanosti, čini se da bi zaštitni čimbenici na razini osobina ličnosti bilo poticanje optimizma, samoostvarenja, ambicioznosti, brige za vlastito zdravlje, te različitih oblika ponašanja koja opisuju ekstravertirane osobe.

HVALA NA PAŽNJI !!!